

EUROPEAN COURT OF HUMAN RIGHTS
COUR EUROPÉENNE DES DROITS DE L'HOMME

*Traducere neoficială a variantei engleze a hotărârii,
efectuată de organizația obștească „Juriștii pentru drepturile omului”*

SECȚIA A TREIA

CAUZA GOROBET c. MOLDOVEI

(Cererea nr. 30951/10)

HOTĂRÂRE

STRASBOURG

11 octombrie 2011

*Această hotărâre va deveni definitivă în modul stabilit de articolul 44 § 2 al
Convenției. Ea poate fi subiect al revizuirii editoriale.*

În cauza Gorobet c. Moldovei,

Curtea Europeană a Drepturilor Omului (SECȚIA a Treia), întrunită în cadrul unei Camere compuse din:

Josep Casadevall, *Președinte*,

Corneliu Bîrsan,

Alvina Gyulumyan,

Egbert Myjer,

Ineta Ziemele,

Luis López Guerra,

Mihai Poalelungi, *judcători*,

și Santiago Quesada, *Grefier al SECȚIEI*,

Deliberând la 20 septembrie 2011 în ședință închisă,

Pronunță următoarea hotărâre, care a fost adoptată la acea dată:

PROCEDURA

1. La originea cauzei se află o cerere (nr. 30951/10) depusă împotriva Republicii Moldova la Curte, în conformitate cu prevederile articolului 34 al Convenției pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale („Convenția”), de către Iurie Gorobet („reclamantul”), la 17 mai 2010.

1. Reclamantul a fost reprezentat de către dl I. Cebotari, avocat din Bălți. Guvernul Republicii Moldova („Guvernul”) a fost reprezentat de către Agentul său, dl V. Grosu.

2. Reclamantul a pretins, în special, că detenția lui într-un staționar de psihiatrie a fost ilegală și a susținut că a avut loc o violare a articolului 5 § 1 al Convenției. De asemenea, el a pretins că a fost supus unui tratament psihiatric fără consimțământul său, cu violarea articolului 3 al Convenției.

3. La 30 august 2010, Curtea a decis să comunice Guvernului cererea. S-a decis de asemenea ca fondul cererii să fie examinat concomitent cu admisibilitatea acesteia (articolul 29 § 1 al Convenției).

ÎN FAPT**I. CIRCUMSTANȚELE CAUZEI**

5. Reclamantul s-a născut în anul 1966 și locuiește în Costești.

4. La 25 februarie 2008, aproximativ la ora 21.00, reclamantul a fost vizitat acasă de doi ofițeri de poliție, care l-au invitat să se prezinte la secția de poliție. La început, reclamantul a refuzat, dar după ce a fost amenințat cu intentarea unui dosar penal pentru refuzul de a se conforma ordinelor legitime ale poliției, el și-a dat acordul.

5. În loc să fie adus la secția de poliție, reclamantul a fost adus de către cei doi polițiști într-un staționar de psihiatrie din Bălți, unde el a fost spitalizat fără consimțământul său pentru o perioadă de 41 zile.

6. În primele zile, reclamantul a fost ținut într-o cameră cu persoane care sufereau de tulburări mentale grave, unii dintre care nu erau capabili să-și satisfacă independent necesitățile sale vitale și îl intimidau în mod constant. El a cerut repetat să i se permită să ia legătură cu un avocat sau cu familia sa, însă în zadar. Mai târziu, el a fost transferat într-un salon cu pacienți în stare mai puțin gravă.

7. În perioada aflării sale în staționarul de psihiatrie, reclamantului i s-au administrat injecții, care temporar l-au paralizat și în urma cărora el își pierdea cunoștința. De asemenea, reclamantului zilnic i se administra o doză mare de pastile fără consimțământul său. El a încercat să refuze să ia medicamentele; dar s-a răzgândit după ce a fost amenințat că i se va pune cămașă de forță și va fi legat de patul său. Potrivit fișei sale medicale din staționar, reclamantul a primit un tratament pentru depresia paranoică. Fișa medicală a reclamantului nu conținea informații cu privire la riscurile stării sale de sănătate pentru sine sau pentru cei din jur. Fișa conținea un formular prin care reclamantul își dădea acordul pentru tratamentul aplicat și care era completat cu numele reclamantului și avea semnătura lui. Reclamantul a negat faptul că ar fi semnat un asemenea formular și a susținut că aceasta era o falsificare care a apărut pentru prima dată în fișa sa medicală după intentarea dosarului penal (a se vedea paragraful 13 de mai jos).

8. După externarea sa din staționar, reclamantul a înaintat demersuri oficiale la Judecătoria Rîșcani, pentru a afla dacă aceasta a autorizat spitalizarea fără consimțământul său. În două scrisori din data de 27 iulie și 26 decembrie 2008, Judecătoria Rîșcani a negat faptul că a primit vreo cerere oficială privind spitalizarea reclamantului într-un staționar de psihiatrie fără consimțământul său.

9. La 13 iunie 2008, reclamantul a obținut două rapoarte medicale de la Judecătoria Rîșcani, prin care se confirma faptul că el nu era dependent de alcool sau droguri, și că el nu suferea de careva tulburări psihice. Raportul cu privire la sănătatea mentală a reclamantului a fost întocmit ca urmare a examinării acestuia de către o comisie alcătuită din opt medici și a fost semnat, *inter alia*, de către un psihiatru, A.G.

10. De asemenea, reclamantul a solicitat de la policlinica sa și a obținut un document care confirma faptul că înainte de 25 februarie 2008 el nu era înregistrat în categoria persoanelor care suferă de tulburări mentale.

11. La 29 august 2008, reclamantul a depus o plângere penală la procuratură, cerând ca pe marginea cauzei sale să fie efectuată o investigație și să fie pedepsite persoanele responsabile pentru spitalizarea sa ilegală fără consimțământul său într-un staționar de psihiatrie și pentru supunerea sa unui tratament medical forțat. El a descris în detalii condițiile sale de spitalizare și tratamentul medical pe care l-a primit, și a susținut că acesta a reprezentat un tratament inuman și degradant. El a declarat că spitalizarea sa a fost posibilă în urma eliberării unui document oficial de către medicul A.G. de la spitalul de la Rîșcani, prin care reclamantul era trimis la un tratament obligatoriu. Medicul A.G. a eliberat acest document fără a-l examina pe reclamant. Acest document nu era datat, conținea numărul greșit de asigurare socială a reclamantului, și în el se menționa că reclamantul avea polița de asigurare medicală, ceea ce nu era adevărat, deoarece în realitate el nu era asigurat medical.

12. În cadrul investigațiilor efectuate, procuratura a audiat medicul de familie al reclamantului, care a declarat că înainte de evenimentele din 25 februarie 2008, sora și mama reclamantului i-au spus că ele adeseori aveau neînțelegeri cu el și că el le-ar fi amenințat cu violență și chiar cu moarte, și că în general el avea un comportament foarte ciudat. Medicul de familie a sugerat mamei reclamantului să-l viziteze pe psihiatrul A.G. de la spitalul de la Rîșcani. În februarie 2008, mama reclamantului a spus medicului de familie că avea un document oficial eliberat de către A.G., prin care reclamantul era trimis la un tratament psihiatric. Medicul de familie a spus mamei reclamantului că acest document era suficient pentru închiderea reclamantului într-un staționar de psihiatrie fără consimțământul său.

13. Mama reclamantului a spus procurorilor că începând din luna decembrie 2007, când reclamantul s-a întors din Federație Rusă, unde el lucra, după o ședere lungă, el a început să aibă probleme cu consumul băuturilor alcoolice și un comportament neadecvat. Sora reclamantului a mers la spitalul de la Rîșcani și a obținut de la A.G. un document oficial prin care reclamantul era trimis la un tratament psihiatric.

14. Sora reclamantului a spus procurorilor că reclamantul avea probleme cu consumul băuturilor alcoolice și avea un comportament foarte rău. Ea l-a văzut pe A.G. de la spitalul din Rîșcani și i-a cerut o trimitere oficială a reclamantului la un tratament psihiatric. A.G. a refuzat să elibereze un asemenea document fără a-l examina pe reclamant în prealabil. Ea a început să plângă și A.G. a cedat. El i-a eliberat acest document și i-a spus să-l contacteze pe medicul de familie pentru a organiza spitalizarea reclamantului.

15. Cei doi polițiști care l-au transportat pe reclamant la staționarul de psihiatrie din Bălți au declarat că la 25 februarie 2008 ei au fost contactați de către medicul de familie al reclamantului, care le-a prezentat un document oficial prin care reclamantul era trimis la tratament. Ei l-au dus pe reclamant direct la staționarul de psihiatrie din Bălți și l-au lăsat acolo.

16. Procuratura a audiat de asemenea pe medicul psihiatru A.G., care a declarat că la începutul lunii februarie 2008 el a fost vizitat de către o femeie care s-a plâns de comportamentul agresiv al fratelui său, reclamantul. Mai târziu, reclamantul a fost adus la consultație de către un ofițer de poliție (unul din ofițerii de poliție care l-au arestat pe reclamant) și, după o scurtă discuție, medicul a constatat că reclamantul suferea de o iluzie că rudele sale intenționau să-i vândă casa. Medicul a considerat că reclamantul reprezintă un pericol pentru rudele sale și a ordonat spitalizarea lui. Ofițerul de poliție l-a dus pe reclamant direct la staționarul de psihiatrie din Bălți. A.G. a fost întrebat de ce în iunie 2008 a eliberat reclamantului un document prin care a confirmat că acesta nu era bolnav mental. A.G. a răspuns că el a eliberat reclamantului acest document, deoarece acesta i-a spus că el era sănătos și nu a primit niciodată un tratament psihiatric.

17. În cadrul investigațiilor efectuate, procuratura a cerut reclamantului să treacă un examen psihiatric, pentru a determina dacă el de fapt suferea de vreo tulburare psihică care a dus la spitalizarea sa. La început, reclamantul a fost de acord; însă în cele din urmă el a refuzat după ce a aflat că el trebuia să fie spitalizat timp de trei săptămâni pentru un examen medical în staționarul de psihiatrie.

18. La 12 iunie 2009, procuratura a respins plângerea penală a reclamantului, stabilind că spitalizarea lui a fost prescrisă în mod corect de către medicul A.G., și că în rezultatul refuzului reclamantului de a urma un examen medical, era imposibil de determinat dacă diagnoza stabilită de medicul A.G. era corectă. În ceea ce privește formularul care se pretinde că a fost semnat de către reclamant și prin care el și-a dat acordul pentru spitalizare, se pare că acesta a fost neglijat și că în cadrul procesului nimeni nu a pus la îndoială faptul că reclamantul a fost spitalizat cu acordul său.

19. Reclamantul a atacat decizia de mai sus la procuratura ierarhic superioară; plângerea sa însă a fost respinsă la 13 iulie 2009.

20. La 23 iulie 2009, reclamantul a depus recurs la Judecătoria Rîșcani. El a susținut, *inter alia*, că același medic psihiatru, A.G., i-a eliberat în iunie 2008 o concluzie medicală, prin care a constatat că el nu suferea de nici o tulburare psihică și că înainte de 25 februarie 2008 el nu era înregistrat la policlinica sa în calitate de pacient bolnav mental. De asemenea, el a declarat că nu existau decizii judecătorești, prin care el ar fi fost trimis la staționarul de psihiatrie împotriva voinței sale, și că, prin urmare, spitalizarea lui era ilegală și arbitrară.

21. La 23 noiembrie 2009, Judecătoria Rîșcani a respins recursul reclamantului pe motiv că el a refuzat să fie spitalizat pentru un examen medical.

22. După comunicarea acestei cauze Guvernului, la 23 aprilie 2010, Procuratura Generală a redeschis procesul penal privind acțiunile pretins ilegale ale personalului medical din staționarul de psihiatrie din Bălți în privința reclamantului. Această investigație continuă și în prezent. Din

materialele prezentate de Guvern, se pare că investigația nu a progresat deloc în perioada între aprilie 2010 și iunie 2011, când Guvernul a prezentat observațiile sale finale pe marginea acestei cauze.

II. DREPTUL INTERN RELEVANT

23. Articolul 11 al Legii cu privire la asistența psihiatrică (“Legea”) prevede că persoanele pot fi spitalizate într-un staționar de psihiatrie pentru un tratament fără liberul lor consimțământ în conformitate cu prevederile Codului penal, sau în conformitate cu prevederile articolului 28 al acestei Legi. În astfel de cazuri, cu excepția cazurilor de urgență, spitalizarea se dispune în temeiul hotărârii comisiei de medici psihiatri.

24. Articolul 28 al Legii stabilește temeiurile pentru spitalizare fără liberul consimțământ. Acesta prevede că persoana care suferă de tulburări psihice poate fi spitalizată în staționarul de psihiatrie fără liberul ei consimțământ, până la emiterea hotărârii judecătorești, dacă tulburarea psihică este gravă și condiționează pericolul nemijlocit pentru sine sau pentru cei din jur; când tulburarea psihică este de o așa natură că persoana nu este capabilă să-și satisfacă independent necesitățile sale vitale; sau dacă, în cazul în care nu i se va acorda un tratament, tulburarea psihică ar putea să cauzeze un prejudiciu grav sănătății sale.

25. În conformitate cu articolul 32 al Legii, asupra spitalizării în staționarul de psihiatrie a unei persoane fără liberul său consimțământ în conformitate cu articolul 28 decide instanța judecătorească. Staționarul trebuie să depună o cerere de spitalizare în instanța judecătorească, indicând în cerere temeiurile pentru spitalizare în staționarul de psihiatrie și anexând copia avizului argumentat al comisiei de medici psihiatri. În conformitate cu articolul 33, instanța judecătorească care examinează cererea trebuie să ia o decizie în decursul a trei zile de la depunerea cererii, și persoana în cauză este în drept să participe la ședința respectivă. Dacă starea psihică a persoanei este gravă și nu îi permite să se prezinte în instanța judecătorească, judecătorul este obligat să organizeze ședința în staționarul de psihiatrie. Hotărârea pronunțată la sfârșitul ședinței reprezintă temei pentru spitalizarea persoanei fără liberul său consimțământ.

26. Articolul 39 al Legii prevede, *inter alia*, că pacientul spitalizat în staționarul de psihiatrie cu liberul său consimțământ poate ieși din staționar pe baza cererii sale personale. Pe de altă parte, pacientul spitalizat fără liberul său consimțământ poate ieși din staționar în temeiul avizului comisiei de medici psihiatri sau al hotărârii judecătorești.

ÎN DREPT

I. PRETINSA VIOLARE A ARTICOLULUI 5 § 1 AL CONVENȚIEI

29. Reclamantul s-a plâns, în temeiul articolului 5 § 1 al Convenției, că detenția sa în staționarul de psihiatrie a fost arbitrară. Articolul 5 § 1 prevede următoarele:

„1. Orice persoană are dreptul la libertate și la siguranță. Nimeni nu poate fi lipsit de libertatea sa, cu excepția următoarelor cazuri și potrivit căilor legale:

(a) dacă este deținut legal pe baza condamnării pronunțate de către un tribunal competent;

(b) dacă a făcut obiectul unei arestări sau al unei dețineri legale pentru nesupunerea la o hotărâre pronunțată, conform legii, de către un tribunal ori în vederea garantării executării unei obligații prevăzute de lege;

(c) dacă a fost arestat sau reținut în vederea aducerii sale în fața autorității judiciare competente, atunci când există motive verosimile de a bănui că a săvârșit o infracțiune sau când există motive temeinice de a crede în necesitatea de a-l împiedica să săvârșască o infracțiune sau să fugă după săvârșirea acesteia;

(d) dacă este vorba de detenția legală a unui minor, hotărâtă pentru educația sa sub supraveghere sau despre detenția sa legală, în scopul aducerii sale în fața autorității competente;

(e) dacă este vorba despre detenția legală a unei persoane susceptibile să transmită o boală contagioasă, a unui alienat, a unui alcoolic, a unui toxicoman sau a unui vagabond;

(f) dacă este vorba despre arestarea sau detenția legală a unei persoane pentru a o împiedica să pătrundă în mod ilegal pe teritoriu sau împotriva căreia se află în curs o procedură de expulzare ori de extrădare.”

A. Admisibilitate

27. Guvernul a declarat că în această cauză nu au fost epuizate căile interne de recurs. În primul rând, Guvernul a susținut că fiind în detenție reclamantul putea să depună o plângere la procuratură cu privire la detenția sa pe care o considera ilegală, și că, în orice caz, plângerea reclamantului era prematură, deoarece autoritățile naționale nu au avut posibilitatea să finalizeze examinarea noii cauze penale deschise la 23 aprilie 2010.

28. Reclamantul nu a fost de acord cu Guvernul și a susținut că posibilitatea teoretică de a depune o plângere la procuratură în timpul detenției sale nu exista în practică. Telefonul i-a fost confiscat la momentul spitalizării, și orice încercare a sa de a contesta sau a protesta împotriva legalității detenției sale era reprimată, și el era amenințat că va fi legat de patul său sau pus în cămașă de forță.

29. Curtea nu este convinsă de faptul că reclamantul avea acces la căile interne de recurs în timpul aflării sale în detenție în staționarul de psihiatrie

din Bălți. În primul rând, având în vedere modalitatea de spitalizare a reclamantului și modul în care a fost respectată procedura legală în staționarul de psihiatrie, Curtea nu este convinsă de faptul că lui i s-ar fi permis să trimită plângeri la procuratura. În orice caz, Guvernul nu a oferit nici un exemplu al vreunei persoane care ar fi reușit să trimită plângeri din staționarul de psihiatrie cu privire la detenția sa. Cu toate acestea, chiar dacă presupunem că reclamantul ar fi reușit să depună plângerea sa la procuratura, Curtea nu este convinsă de faptul că plângerea respectivă ar fi avut vreo șansă de succes. În această privință, Curtea notează că procuratura a avut suficiente posibilități pentru a examina plângerile reclamantului după eliberarea sa, și că la 12 iunie 2009, aceasta a respins plângerile sale.

30. În ceea ce privește argumentul Guvernului că această cerere era prematură, în lumina procesului penal la nivel național care se afla pe rol, Curtea notează că autoritățile Republicii Moldova au avut suficiente posibilități pentru a efectua investigații pe marginea plângerii reclamantului. Deschiderea noilor proceduri penale după comunicarea cauzei Guvernului nu este un motiv pentru a considera această cerere prematură; mai mult, noile proceduri penale nu au progresat din momentul inițierii lor.

31. În aceste circumstanțe, Curtea consideră că pretenția reclamantului formulată în temeiul articolului 5 al Convenției nu poate fi declarată inadmisibilă pe motivul neepuizării căilor interne de recurs. Curtea notează că această pretenție nu este vădit nefondată în sensul articolului 35 § 3 (a) al Convenției. Aceasta mai notează că cererea nu este inadmisibilă sub nici un alt temei. Prin urmare, aceasta urmează să fie declarată admisibilă.

B. Fondul

32. Reclamantul a declarat că el a fost spitalizat împotriva voinței sale și cu violarea articolului 5 § 1 al Convenției. Guvernul a declarat că nu se putea pronunța asupra acestei pretenții până nu exista concluzia noii urmăririi penale inițiate după comunicarea acestei cauze.

33. Curtea notează că articolul 5 § 1 al Convenției conține o listă exhaustivă de temeiuri, stabilite în sub-paragrafele (a) - (f), care permit lipsirea unei persoane de libertate. În consecință, nici o lipsire de libertate nu va fi legală, decât dacă aceasta se încadrează în unul din temeiurile prevăzute de aceste sub-paragrafe (a se vedea *Witold Litwa v. Poland*, nr. 26629/95, § 49, ECHR 2000-III).

34. Deși părțile nu au invocat niciunul din temeiurile detenției reclamantului specificate în articolul 5 § 1, din poziția generală a Guvernului este implicit faptul că detenția reclamantului cade sub incidența articolului 5 § 1 (e) al Convenției. Curtea nu vede niciun motiv pentru a hotărî altfel. Prin urmare, ea trebuie să stabilească dacă detenția reclamantului a fost sau nu justificată în termenii sub-paragrafului (e) al articolului 5 § 1 al Convenției.

35. Curtea reiterează că în cauza *Guzzardi v. Italy* (hotărâre din 6 noiembrie 1980, § 98, Seria A nr. 39), ea a explicat că motivul excepției de la dreptul la libertate existent în sub-paragraful (e) este de a institui reglementări pentru detenția grupurilor vulnerabile pentru protecția acestora și/sau pentru protecția altora.

36. „Persoanele alienate” reprezintă acel grup vulnerabil la care Guvernul a făcut referire în această cauză. Curtea reiterează că o persoană nu poate fi considerată „alienată”, în sensul articolului 5 § 1 al Convenției, și privată de libertatea sa, decât dacă sunt întrunite cel puțin următoarele trei condiții: trebuie demonstrat în mod credibil că persoana este alienată; tulburarea mentală trebuie să fie de o așa natură sau grad încât să justifice detenția obligatorie; și valabilitatea detenției continue depinde de persistența unei asemenea tulburări (a se vedea *Luberti v. Italy*, hotărâre din 23 februarie 1984, § 27, Seria A nr. 75 și *David v. Moldova*, nr. 41578/05, § 39, hotărâre din 27 noiembrie 2007).

37. Curtea observă în primul rând că procedura tratamentului obligatoriu la care a fost supus reclamantul, după cum este prevăzută de legislația moldovenească în vigoare, a fost totalmente ignorată. În special, ea notează că în conformitate cu articolul 32 al Legii cu privire la asistența psihiatrică, instanța judecătorească este cea care decide asupra spitalizării fără liberul consimțământ al persoanei (a se vedea paragraful 27 de mai sus). Prin urmare, staționarul în cauză era obligat să se adreseze unei instanțe judecătorești pentru a obține permisiunea de spitalizare și să indice în cerere motivele pentru care era impusă spitalizarea, anexând o copie a deciziei unei comisii de psihiatri. Niciuna din condițiile de mai sus nu a fost întrunită în această cauză, și reclamantul a fost supus detenției și tratamentului medical în mod arbitrar. Această simplă constatare ar fi fost suficientă pentru Curte să considere că a avut loc o violare a articolului 5 § 1 al Convenției în această cauză. Cu toate acestea, în scopurile de conveniență pentru a examina pretenția reclamantului în temeiul articolului 3 al Convenției, Curtea va examina de asemenea dacă s-a demonstrat în mod credibil faptul că reclamantul suferă de o tulburare mentală de o așa natură sau grad care să justifice detenția obligatorie.

38. Curtea observă că potrivit Guvernului și constatărilor procurorilor din Republica Moldova, reclamantul a fost spitalizat fără consimțământul său în baza unui document oficial, eliberat de medicul psihiatru A.G. de la staționarul din Rîșcani, prin care el era trimis la un tratament medical psihiatric. Când au ajuns la această concluzie, ei s-au bazat pe constatările psihiatrului A.G., care a declarat că l-a examinat pe reclamant la 25 februarie 2008, când acesta a fost adus în biroul său de către doi ofițeri de poliție care l-au arestat în aceeași zi (a se vedea paragraful 16 de mai sus). Curtea are rezerve serioase în privința veridicității acestei declarații, deoarece descrierea făcută de medicul A.G. nu a fost confirmată de celelalte persoane audiate. În special, ofițerii de poliție care l-au arestat pe reclamant în seara zilei de 25 februarie 2008, au declarat că l-au adus direct la

staționarul de psihiatrie din Bălți (a se vedea paragraful 15 de mai sus). Medicul de familie al reclamantului a declarat că documentul a fost obținut de la medicul A.G. de către sora reclamantului (a se vedea paragraful 12 de mai sus). Sora reclamantului a declarat că medicul A.G. i-a dat documentul fără a-l examina pe reclamant (a se vedea paragraful 14 de mai sus). Mai mult, declarațiile medicului A.G. nu corespundeau cu acțiunile sale, și anume faptul că doar la două luni după externarea reclamantului din staționarul de psihiatrie din Bălți, el i-a eliberat o concluzie medicală care confirma că el este sănătos mental, fără a face vreo remarcă că, doar cu două luni înainte, reclamantul a fost spitalizat la o instituție psihiatrică la inițiativa lui (a medicului A.G.) (a se vedea paragraful 9 de mai sus).

39. În asemenea circumstanțe, Curtea concluzionează că la momentul spitalizării forțate a reclamantului, nu a existat expertiza vreunui medic cu privire la starea sa de sănătate sau cu privire la necesitatea efectuării unui tratament obligatoriu într-o instituție medicală. În consecință, Guvernul nu a demonstrat în mod fiabil faptul că înainte de spitalizarea sa reclamantul era alienat. Este adevărat că după spitalizarea sa în staționarul de psihiatrie din Bălți, el a fost diagnosticat de către medicii care îl tratau cu depresia paranoică; cu toate acestea, Guvernul nu a pus la îndoială faptul că aceste înscriri conțineau informații potrivit cărora reclamantul prezenta un pericol pentru sine sau pentru cei din jur și că, prin urmare, tulburarea lui mentală era de o așa natură sau grad încât justifica detenția obligatorie.

40. În lumina celor de mai sus, Curtea consideră că spitalizarea reclamantului în staționarul de psihiatrie din Bălți fără consimțământul acestuia nu corespunde temeiului stabilit în subparagraful (e) al articolului 5 § 1 al Convenției și, prin urmare, era ilegală și arbitrară. Prin urmare, a avut loc o violare a articolului 5 § 1 al Convenției.

II. PRETINSA VIOLARE A ARTICOLULUI 3 AL CONVENȚIEI

41. Reclamantul a susținut că supunerea sa unui tratament medical forțat într-un staționar de psihiatrie a reprezentat un tratament inuman și degradant, contrar articolului 3 al Convenției, care prevede următoarele:

“Nimeni nu poate fi supus torturii, nici pedepselor sau tratamentelor inumane ori degradante.”

42. Guvernul a contestat acest argument.

A. Admisibilitate

43. Curtea observă că această pretenție nu este vădit nefondată în sensul articolului 5 § 3 (a) al Convenției. În continuare, ea notează că aceasta nu este inadmisibilă sub nici un alt temei. Prin urmare, aceasta trebuie declarată admisibilă.

B. Fondul

44. Reclamantul insistă că el nu este bolnav mental și a susținut că înainte de 25 februarie 2008 el nu a mai fost niciodată diagnosticat cu vreo boală psihică. Mai mult, în iunie 2008, el a fost examinat de o comisie de medici, care au constatat că el era sănătos. Reclamantul a declarat că el a fost supus în mod ilegal unui tratament medical psihiatric care nu era necesar, și că acest tratament i-a cauzat suferințe cumplite care reprezintă un tratament inuman și degradant. Spitalizarea sa forțată a fost arbitrară, deoarece aceasta a fost dispusă fără vreo consultație medicală anterioară.

45. Guvernul a declarat că pretenția era vădit nefondată. El a susținut că spitalizarea reclamantului a fost necesară, deoarece el era bolnav mental, și această concluzie era împărtășită de medicii de la staționarul de psihiatrie din Bălți. Reclamantul nu a prezentat probe care ar fi demonstrat că el era sănătos din punct de vedere mental și a refuzat să fie supus unui examen psihiatric.

46. După cum Curtea a constatat în mod repetat, articolul 3 al Convenției include una din valorile fundamentale ale unei societăți democratice. Acesta interzice în termeni absoluți tortura sau tratamentul sau pedeapsa inumană sau degradantă, indiferent de circumstanțe și comportamentul victimei (a se vedea *Labita v. Italy* [GC], nr. 26772/95, § 119, ECHR 2000-IV).

47. Potrivit jurisprudenței constante a Curții, maltratarea trebuie să atingă un nivel minim de gravitate pentru a cădea sub incidența articolului 3 al Convenției. Aprecierea nivelului minim de gravitate este relativă; ea depinde de toate circumstanțele cauzei, cum ar fi durata tratamentului, efectele fizice și mentale ale acestuia și, în unele cazuri, sexul, vârsta și starea de sănătate a victimei (a se vedea, *inter alia*, *Price v. the United Kingdom*, nr. 33394/96, § 24, ECHR 2001-VII; *Mouisel v. France*, nr. 67263/01, § 37, ECHR 2002-IX; și *Naumenko v. Ukraine*, nr. 42023/98, § 108, 10 februarie 2004). Pretențiile cu privire la maltratare trebuie să fie sprijinite de probe corespunzătoare (a se vedea, *mutatis mutandis*, *Klaas v. Germany*, 22 septembrie 1993, § 30, Seria A nr. 269). Pentru a aprecia aceste probe, Curtea adoptă standardul probei “în afara unui dubiu rezonabil”, dar adaugă că o asemenea probă poate să rezulte din coexistența unor concluzii suficient de puternice, clare și concordante, sau din presupuneri faptice similare incontestabile (a se vedea *Ireland v. the United Kingdom*, 18 ianuarie 1978, § 161 *in fine*, Seria A nr. 25, și *Labita*, citată mai sus, § 121).

48. În privința intervențiilor medicale la care este supusă persoana deținută împotriva voinței sale, Curtea a constatat că o măsură care este o necesitate terapeutică din punct de vedere al unor principii de medicină bine cunoscute nu poate fi în principiu privită ca inumană și degradantă (a se vedea, în special, *Herczegfalvy v. Austria*, 24 septembrie 1992, § 82, Seria

A nr. 244, și *Naumenko*, citată mai sus, § 112). Cu toate acestea, Curtea trebuie să fie satisfăcută că s-a demonstrat în mod convingător că a existat o necesitate medicală și că există și sunt respectate garanțiile procedurale pentru o asemenea decizie (see *Nevmerzhitsky v. Ukraine*, no. 54825/00, § 94, ECHR 2005-II).

49. Reclamantul a declarat că detenția sa și tratamentul psihiatric forțat ce i-a fost aplicat la staționarul de psihiatrie din Bălți i-au cauzat suferințe mentale severe, care constituie un tratament inuman și degradant. În circumstanțele acestei cauze, Curtea nu vede nici un motiv pentru a nu fi de acord cu reclamantul și observă că nu s-a demonstrat faptul că a existat o necesitate medicală pentru a-l supune pe reclamant unui tratament psihiatric și prin urmare supunerea lui unui tratament psihiatric a fost ilegală și arbitrară (a se vedea paragrafele 41 și 39 de mai sus). Mai mult, Curtea observă că tratamentul medical a fost de o durată considerabilă de patruzeci și una de zile și că pe durata detenției sale reclamantul nu a avut contact cu lumea exterioară (a se vedea paragraful 8 de mai sus). În opinia Curții, asemenea tratament ilegal și arbitrar i-ar fi putut trezi reclamantului cel puțin sentimentul de frică, agonie și inferioritate. În consecință, Curtea consideră că tratamentul psihiatric la care a fost supus reclamantul a constituit, cel puțin, un tratament degradant, în sensul articolului 3 al Convenției.

50. Prin urmare, Curtea conchide că a avut loc o violare a articolului 3 al Convenției.

III. PRETINSA VIOLARE A ARTICOLULUI 6 AL CONVENȚIEI

51. Reclamantul a pretins că procesul penal inițiat la cererea sa era inechitabil și că, prin urmare, a avut loc o violare a articolului 6 al Convenției. Curtea reiterează că Convenția nu garantează dreptul de a continua procesul penal împotriva unei persoane terțe și că articolul 6 al Convenției nu se aplică procedurilor care au drept scop intentarea proceselor penale împotriva persoanelor terțe. Prin urmare, această pretenție este incompatibilă *ratione materiae* cu prevederile Convenției, în sensul articolului 35 § 3 al Convenției, și urmează a fi respinsă în conformitate cu articolul 35 § 4 al Convenției.

IV. APLICAREA ARTICOLULUI 41 AL CONVENȚIEI

55. Articolul 41 al Convenției prevede următoarele:

„Dacă Curtea declară că a avut loc o violare a Convenției sau a protocoalelor sale și dacă dreptul intern al Înantelor Părți Contractante nu permite decât o înlăturare incompletă a consecințelor acestei violări, Curtea acordă părții lezate, dacă este cazul, o satisfacție echitabilă.”

A. Prejudiciu

56. Reclamantul a pretins 16,071 euro (EUR) cu titlu de prejudiciu material. El a susținut că până în decembrie 2007, el a lucrat în St Petersburg, Federația Rusă, și avea un venit permanent. Dacă el nu ar fi fost spitalizat fără consimțământul său în staționarul de psihiatrie din Bălți, el s-ar fi întors la muncă în Federația Rusă și, până la data prezentării observațiilor sale cu privire la satisfacția echitabilă, ar fi câștigat EUR 16,071. De asemenea, reclamantul a pretins EUR 20,000 cu titlu de prejudiciu moral și a declarat că în urma spitalizării și tratamentului său forțat, sănătatea lui a fost prejudiciată și el a devenit emoțional vulnerabil.

52. Guvernul a declarat că reclamantul nu avea dreptul la vreo compensație cu titlu de prejudiciu material, deoarece nu exista o legătură cauzală între violarea constatată în această cauză și prejudiciul material pretins de către reclamant. În ceea ce privește suma pretinsă cu titlu de prejudiciu moral, Guvernul a susținut că aceasta era exagerat de mare.

53. Curtea nu vede o legătură cauzală între violările constatate și prejudiciul material pretins; prin urmare, ea respinge această pretenție. Pe de altă parte, având în vedere gravitatea violărilor constatate în această cauză, ea consideră că este necesar de a acorda reclamantului întreaga sumă pretinsă cu titlu de prejudiciu moral.

B. Costuri și cheltuieli

54. De asemenea, reclamantul a pretins EUR 774 cu titlu de costuri și cheltuieli angajate în fața instanțelor judecătorești naționale și în fața Curții, dintre care EUR 500 a reprezentat onorariul avocatului și restul erau cheltuielile secretariale.

55. Guvernul nu a fost de acord cu suma pretinsă de reclamant, susținând că aceasta era exagerată.

56. Curtea observă că reclamantul nu a prezentat probe privind plata onorariului avocatului său sau privind faptul că un asemenea onorariu trebuia plătit. Prin urmare, luând în considerație informația de care dispune și criteriile de mai sus, precum și faptul că reclamantul a avut cu siguranță cheltuieli secretariale, Curtea consideră că este rezonabil de a acorda

reclamantului suma de EUR 274 pentru costurile și cheltuielile suplimentare.

C. Dobânda de întârziere

62. Curtea consideră că este corespunzător ca dobânda de întârziere să fie calculată în funcție de rata minimă a dobânzii la creditele acordate de Banca Centrală Europeană, la care vor fi adăugate trei procente.

DIN ACESTE MOTIVE, CURTEA, ÎN UNANIMITATE,

1. *Declară* cererile privind articolul 5 § 1 și articolul 3 al Convenției admisibile și restul cererii inadmisibil;
2. *Hotărăște* că a avut loc o violare a articolului 5 § 1 al Convenției;
3. *Hotărăște* că a avut loc o violare a articolului 3 al Convenției;
4. *Hotărăște*
 - (a) că statul pârât trebuie să plătească reclamantului, în termen de trei luni de la data la care hotărârea devine definitivă în conformitate cu articolul 44 § 2 al Convenției, următoarele sume, care să fie convertite în lei moldovenești conform ratei aplicabile la data executării hotărârii:
 - (i) EUR 20,000 (douăzeci mii euro), plus orice taxă care poate fi percepută, cu titlu de prejudiciu moral;
 - (ii) EUR 274 (două sute șaptezeci și patru euro), plus orice taxă care poate fi percepută, cu titlu de costuri și cheltuieli;
 - (b) că, de la expirarea celor trei luni menționate mai sus până la executarea hotărârii, urmează să fie plătită o dobândă la sumele de mai sus egală cu rata minimă a dobânzii la creditele acordate de Banca Centrală Europeană pe parcursul perioadei de întârziere, plus trei procente;
5. *Respinge* restul pretenției reclamantului cu privire la satisfacția echitabilă.

Redactată în limba engleză și comunicată în scris la 11 octombrie 2011, în conformitate cu articolul 77 §§ 2 și 3 al Regulamentului Curții.

Santiago Quesada
Grefier

Josep Casadevall
Președinte